

Samenvatting Protocol kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag

Kindermishandeling komt voor in alle lagen van de bevolking, iedereen weet dat het bestaat, maar veel mensen beseffen niet dat het heel vaak voorkomt. Bij iedere vorm van mishandeling is er ook sprake van psychische mishandeling. Meer dan 100.000 kinderen zijn in Nederland jaarlijks slachtoffer van een dergelijk misdrijf. Vaak kunnen en mogen slachtoffertjes niet praten over hetgeen hen wordt aangedaan. Hiervoor is het van belang dat u tijdig de signalen ziet die zij uitzenden. Wij werken daarom met de Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling; een stappenplan voor het handelen bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling. De officiële meldcode is te vinden op onze website: www.gast-ouder.nl onder het kopje documenten.

Het "protocol kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag" voorziet in een stappenplan in geval van vermoedens van kindermishandeling en bij het vermoeden van een gewelds- of zedendelict door een collega jegens een kind. Samen met het stappenplan 'hoe te handelen in het geval van seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling', vormen deze samen het Protocol Kindermishandeling en Grensoverschrijdend Gedrag voor de Kinderopvang.

Alle kinderopvangorganisaties (ook gastouders) zijn verplicht om dit protocol te gebruiken. Dat was al het geval toen dit protocol nog "Meldcode Kindermishandeling en Huiselijk Geweld" heette.

In de huidige meldcode staan vijf stappen die een beroepskracht doorloopt als hij/zij huiselijk geweld of kindermishandeling vermoedt. Het moet voor u als gastouder duidelijker worden om te besluiten of u een vermoeden van kindermishandeling moet melden bij Veilig Thuis of dat het voldoende is dat u zelf hulp biedt. Daarom is er een afwegingskader bij stap 4 en 5 van het protocol. Dit afwegingskader helpt in stap 4 en 5 van het protocol om te bepalen of en wanneer er zeker een melding gedaan moet worden bij Veilig Thuis. Bij het vermoeden van een gewelds- of zedendelict door een collega (b.v. andere gastouder of iemand van het gastouderbureau) moet er in ieder geval en melding gedaan worden.

Filmpje van de meldcode

Bekijk hier een filmpje over de meldcode

Eenvoudig weergegeven ziet de route er bij signalen van kindermishandeling/huiselijk geweld zo uit:

1. In kaart brengen van signalen;
2. Overleggen met uw consulent of aandachtfunctionaris, en eventueel raadplegen van Veilig Thuis: het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling. Of een deskundige op het gebied van letselduiding;
3. Gesprek met de betrokkene(n) (ouders);
4. Wegen van het geweld aan de hand van het afwegingskader (zie pagina 8 in het protocol); Het afwerkingskader helpt om twee vragen beantwoord te krijgen:
 - a. Is melden bij Veilig Thuis nodig?
 - b. Is hulp bieden (ook) mogelijk?En bij twijfel altijd Veilig Thuis raadplegen.
5. Beslissen over zelf hulp organiseren of melden.

Kindermishandeling

Elke vorm van geweld of een bedreigende situatie in fysieke, psychische of seksuele zin ten opzichte van een minderjarige valt onder de noemer kindermishandeling. Het kunnen de ouders van het betreffende kind zijn, maar ook andere personen waartoe het kind in een relatie van afhankelijkheid staat.

De impact van kindermishandeling kan erg groot zijn. Zo hebben kinderen die hiermee worden geconfronteerd meer kans op angststoornissen, depressies, drugsgebruik en seksueel risicogedrag in hun latere leven.

Houders, ouders en professionals in de kinderopvang kunnen veel betekenen voor kinderen wanneer er sprake is van kindermishandeling. Bij bedenkingen, zorgen of een gevoel dat iets niet pluis is bij een kind in uw opvang, neem dan contact op met Veilig Thuis. Dat kan op elk moment, ook anoniem. Zij kunnen met je meedenken over hoe verder te handelen.

Het protocol kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag bevat 3 routes.

Route 1: Route bij signalen huiselijk geweld en kindermishandeling:

Route 2: Route bij signalen van mogelijk geweld- of zedendelict door een collega (b.v. een andere gastouder of medewerker van het gastouderbureau);

Route 3: Route bij signalen seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling.

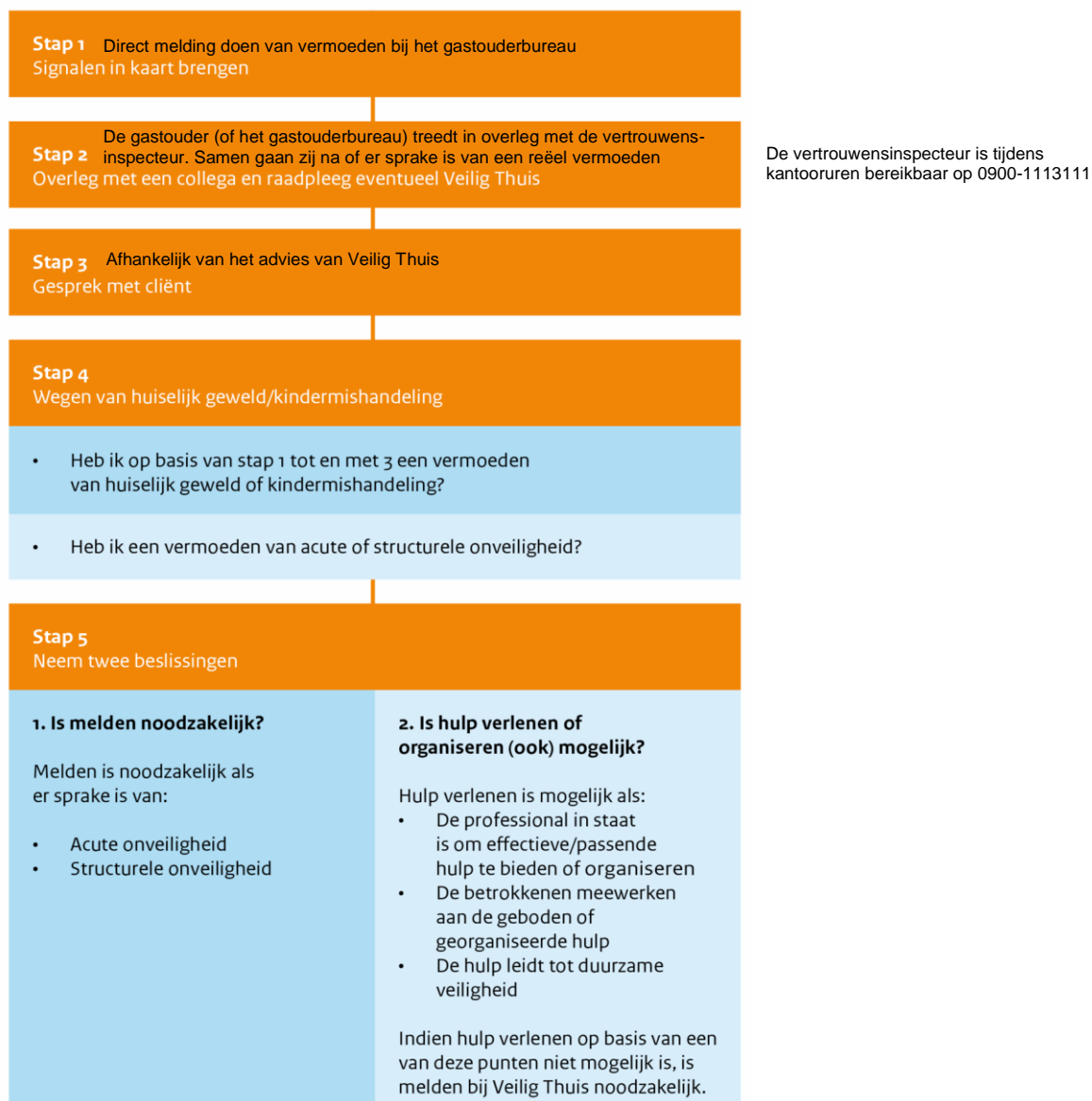
Route 1 Route bij signalen huiselijk geweld en kindermishandeling:

Route 1 zal door gastouders het meeste geraadpleegd worden. Aan de hand van 5 stappen bepalen professionals of ze een melding moeten doen bij Veilig Thuis en of er voldoende hulp kan worden ingezet. Per 1 januari 2019 is het een professionele norm om melding te doen bij Veilig Thuis als er vermoedens zijn van acute en structurele onveiligheid. Het gaat hierbij om vermoedens van fysiek, psychisch of seksueel geweld en vermoedens van verwaarlozing.

In stap 5 neemt de beroepskracht twee losse besluiten:

1. Is melden bij Veilig Thuis noodzakelijk?
2. Is zelf hulp bieden of organiseren ook (in voldoende mate) mogelijk?

Figuur 1: **Stappenplan verbeterde meldcode**

Onderstaand figuur brengt stap 4 en 5 incl. het afwegingskader in beeld. Deze helpt u bij de beslissing of melden bij Veilig Thuis noodzakelijk is of dat hulp verlenen/organiseren mogelijk is.

Route 2: Route bij signalen van mogelijk geweld- of zedendelict door een collega (b.v. een andere gastouder of medewerker van het gastouderbureau);

U denkt wellicht: in de meeste gevallen heeft een gastouder toch geen directe collega's, werkt men vaak alleen? Maar u kunt als gastouder ook een niet-pluis-gevoel hebben over het gedrag van een consulent, vrijwilliger of structureel aanwezige. Natuurlijk kunnen ook andere personen bij u een melding maken over een aanwezige in uw opvang. Denk hierbij aan: een ouder, een kind of derden. Deze meldingen zullen vaak te maken hebben met ongewenste omgangsvormen.

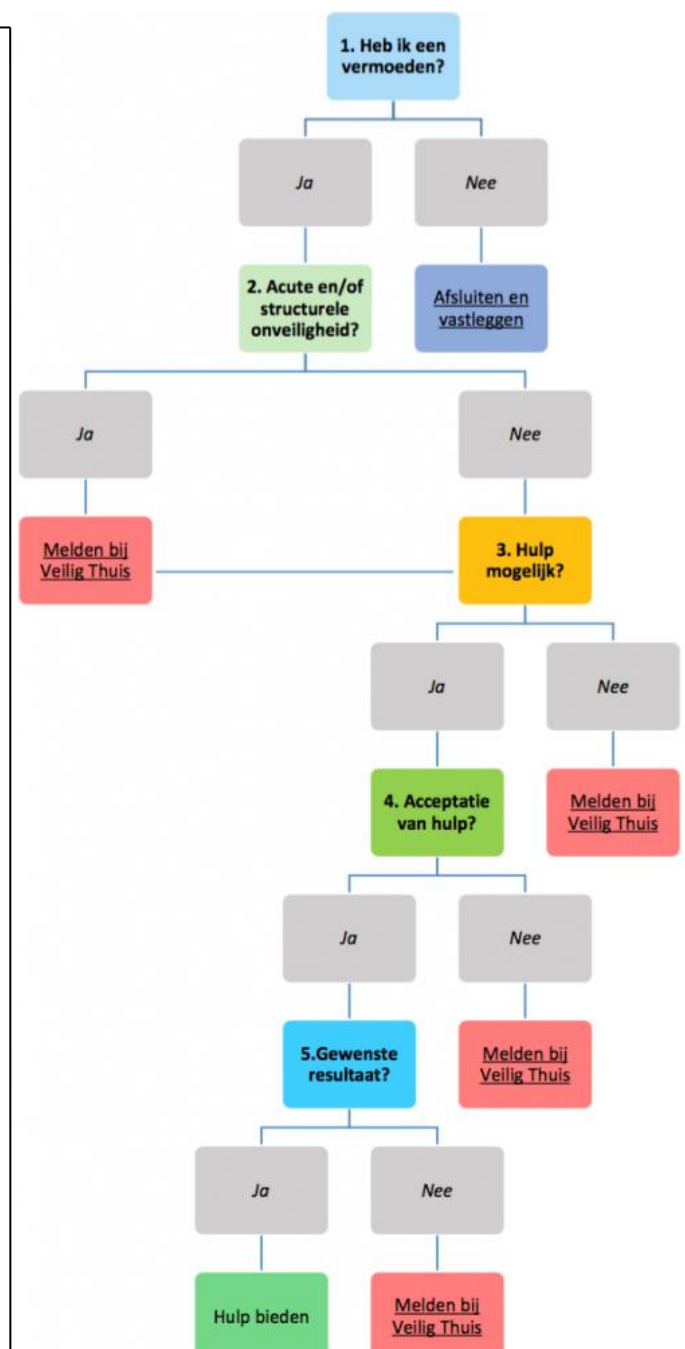
Ongewenste omgangsvormen komen tot uiting in verbaal, fysiek of ander non-verbaal gedrag. Dit gedrag kan zowel opzettelijk als onopzettelijk zijn, maar degene die hiermee wordt geconfronteerd ervaart het als ongewenst en onaangenaam.

Onder ongewenste omgangsvormen worden handelingen verstaan van alle vormen van discriminatie, agressie, seksuele intimidatie, pesten en treiteren (of combinaties van dit gedrag en andere vormen van ongewenst gedrag).

Toelichting op deze ongewenste omgangsvormen en hoe te handelen van een vermoeden hiervan, vindt u in het Protocol Kindermishandeling en Grensoverschrijdend Gedrag voor de Kinderopvang:

De meest duidelijke afwijking van route 2 in het protocol op de bekende route 1 is stap 2:

In route 2 kan/dient de gastouder zelf, buiten het gastouderbureau om, direct contact op te nemen met de vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het onderwijs.

Route 3: Route bij signalen seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling.

Seksualiteit is een wezenlijk onderdeel van de ontwikkeling van jeugdigen naar volwassenheid.

Kinderen die naar de kinderopvang gaan, moeten in de eerste plaats fysiek veilig zijn en zich ook zo voelen, ook op het gebied van seksualiteit. Daarnaast hebben zij, afhankelijk van hun leeftijd en situatie, ondersteuning nodig bij hun ontwikkeling op het gebied van intimiteit en seksualiteit. Wat door kinderen én beroepskrachten 'normaal' wordt gevonden op het gebied van seksualiteit is steeds aan verandering onderhevig. Veel meer dan vroeger speelt de beeldvorming in de media daarbij een rol.

Bij seksueel grensoverschrijdend gedrag gaat het om seksueel gerichte aandacht tot uiting komend in non-verbaal, verbaal of fysiek gedrag, dat zowel opzettelijk als niet opzettelijk kan zijn. De gedragingen worden door het kind die ze ondergaat, als ongewenst ervaren. Meestal is er sprake van machtsongelijkheid tussen de kinderen. Degene die het ondergaat bepaalt of het gedrag ongewenst is. Dit kan van kind tot kind verschillend zijn. Bij seksuele intimidatie is er sprake van gedrag dat gekenmerkt wordt door eenzijdigheid, ongewenstheid of dwang.

Er zijn drie criteria op basis waarvan je kan bepalen of seksueel gedrag grensoverschrijdend is. Als aan één van deze criteria niet voldaan is, is er mogelijk sprake van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Deze criteria zijn:

criterium 1: toestemming

criterium 2: vrijwilligheid

criterium 3: gelijkwaardigheid

Het volledige Protocol Kindermishandeling en Grensoverschrijdend Gedrag voor de Kinderopvang vind je op: www.gast-ouder.nl

Mocht je vragen hebben, neem dan contact op met de aandachtsfunctionaris van gastouderbureau Betsie (0486-421637).

Enkele definities:

Wat is kindermishandeling?

Kindermishandeling is elke vorm van, voor de minderjarige, bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of onvrijheid staat, actief of passief, opdringen waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel. (Wet op de jeugdzorg, 2005)

Wat is Huiselijk geweld?

Huiselijk geweld is geweld dat door iemand uit de huiselijke of familiekring van het slachtoffer wordt gepleegd. Hieronder valt lichamelijke en seksuele geweldpleging, belaging en bedreiging (al dan niet door middel van, of gepaard gaand met, beschadiging van goederen in en om het huis).

Wat is seksueel grensoverschrijdend gedrag?

Gedrag waarbij seksueel gerichte aandacht tot uiting komt in (non-)verbaal of fysiek gedrag. De gedragingen worden door het kind dat ze ondergaat als ongewenst ervaren (en meestal is er sprake van machtsongelijkheid tussen de kinderen. Degenen die het ondergaat bepaalt of het gedrag ongewenst is, dit kan van kind tot kind verschillend zijn.

Vormen van kindermishandeling en huiselijk geweld

- *Lichamelijke mishandeling:* Het verwonden van het kind of toestaan dat het kind verwond wordt.
- *Lichamelijke verwaarlozing:* Het kind onthouden wat het voor zijn lichamelijke gezondheid en ontwikkeling nodig heeft.
- *Psychische mishandeling:* Het toebrengen van schade aan de emotionele en/of persoonsontwikkeling van het kind.
- *Seksueel misbruik:* Seksueel contact met een kind hebben of pogen te hebben, ter bevrediging van de seksuele gevoelens van de ouder/verzorger of anderen en/of uit geldelijk gewin.
- *Eergerelateerd geweld:* Geestelijk of lichamenlijk geweld dat wordt gepleegd vanuit een collectieve mentaliteit in reactie op een schending van de eer van een man, vrouw of familie. Denk hierbij bv. aan eermoord, verstoting of verminking.